

EMIR O. FILIPOVIĆ

**VITEZ I SPLITSKI GRAĐANIN,
KNEZ RESTOJE IZ LIVNA**

UDK: 929.732(497.6)“14“

Primljeno: 11. 12. 2023.

Prihvaćeno: 8. 1. 2024.

Izvorni znanstveni rad

Emir O. Filipović

Odsjek za historiju Filozofskog fakulteta

Univerziteta u Sarajevu

emir.filipovic@ff.unsa.ba

U radu se na temelju dostupnih arhivskih izvora i historiografske literature obrađuju život i djelatnost kneza Restoja iz Livna, poštovanoga viteza, kancelara, komornika i protovestijara bosanskih kraljeva Tvrtka II. Tvrtkovića i Tomaša Ostojića, s naročitim osvrtom na njegove veze s gradom Splitom. On je 1444. godine jednoglasnom odlukom gradskih vijećnika izabran za splitskoga građanina, u Splitu je posjedovao i kuću, a također je bio donator za izradu kapele s oltarom i sarkofagom nadbiskupa sv. Arnira u samostanskoj crkvi sv. Benedikta kod Zlatnih vrata.

Ključne riječi: knez Restoje, Livno, Split, Bosansko Kraljevstvo, Mletačka Republika, Juraj Dalmatinac

Zbog zapažene karijere i visokih položaja koje je obnašao u dvorskoj administraciji Bosanskoga Kraljevstva, djelovanje je kneza Restoja iz Livna, Milohnina sina, relativno dobro dokumentirano u suvremenim izvorima i sasvim solidno obrađeno u modernoj historiografiji.¹ On je tijekom tridesetak godina blistave službe bio gotovo bez prekida na raspolaganju dvojici bosanskih kraljeva,

---

¹ Osnovne podatke o životu i djelovanju kneza Restoja pružaju: Anto Babić, »Diplomatska služba u srednjovjekovnoj Bosni.« *Radovi Naučnog društva NR Bosne i Hercegovine* 13 – Odjeljenje istorisko-filoloških nauka 5 (1960): 11–70; Pavo Živković, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu u XIV i XV stoljeću (Utjecaj primorskih gradova na ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu u 14. i 15. stoljeću. Pojava građanske klase i novog plemstva)*. Tuzla: IGTRU Univerzal, 1986, 172–176; Isti, »Socijalne promjene na dvoru bosanskih kraljeva tijekom 14. i 15. stoljeća (Primjeri nastanka novog plemstva u Bosni).« *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 21 (1988): 27–30; Pavo Živković, *Iz srednjovjekovne povijesti Bosne i Huma*.

Tvrtku II. Tvrtkoviću (vl. 1420. – 1443.) i Tomašu Ostojiću (vl. 1443. – 1461.), obavljajući na njihovim dvorovima raznorazne poslove i zadatke: od pisara, tj. kancelara i logoteta, preko glasnika i poslanika pa sve do komornika i protoveštijara, što je na kraju bilo okrunjeno i počasnim viteškim zvanjem.

Restoje se u sačuvanim povijesnim izvorima prvi put spominje početkom dvadesetih godina 15. stoljeća i to kao predstavnik kralja Tvrtka II. Tvrtkovića u trokutu bosansko-mletačko-dubrovačkih pregovora o trgovačkim i ekonomskim pitanjima. Tada je u svojstvu kraljevoga kancelara sudjelovao pri koncipiranju konačnoga sporazuma s Mlečanima, a svojom je rukom pisao slavensku verziju toga ugovora sastavljenoga 21. prosinca 1422. g.² Praćenje je Restojevih aktivnosti neposredno poslije navedenih događaja znatno otežano jer se tada bilježi svojevrsni manjak izvora, ali je sasvim izvjesno da je tada nastojao poboljšati svoj društveni položaj i napredovanje na kraljevskome dvoru. Naime, već šest godina nakon što je kao kancelar napisao ugovor između Bosne i Venecije, Restoje je kao komornik, glasnik i poslanik kralja Tvrtka II. boravio u Dubrovniku gdje je u kraljevo ime preuzeo godišnje tribute koje su Dubrovčani dugovali bosanskoj kruni – Svetodmitarski dohodak u iznosu od 2.000 perpera i Stonski u iznosu od 500 perpera kao i zakupe od kuća, sela i posjeda koje je kralj imao u Dubrovniku.³ Iste je godine kao kraljev izaslanik putovao u Veneciju kako bi tamo obavio neku diplomatsku misiju čija svrha ostaje pobliže nepoznata, ali koja je ipak bila dovoljno važna da izazove veliku pozornost i brigu

---

Osijek: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, 2002, 183–197; Mladen Ančić, *Na rubu Zapada. Tri stoljeća srednjovjekovne Bosne*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2001, 44–46; Srđan Rudić, »Nekoliko novih podataka o Restoju Milohni.« *Istorijski časopis* 58 (2009): 173–180.

² *Quas literas fieri fecimus per duas manus, prout inferius continetur; unam videlicet in idiomate schiavo scripta manu viri sapientis Restoe cancellarii prefati serenissimi domini regis, et alteram scriptam manu Johannis de Bonisio notarii nostri literali sermone (...)* (21. prosinca 1422), Archivio di Stato di Venezia (dalje: ASVe), *Commemoriali, Registri*, reg. 11, fol. 89v–90v; *Listine o odnošajih između južnoga Slavenstva i Mletačke republike*, VIII, prir. Šime Ljubić. [Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, VIII]. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1886, 206. Istim riječima ugovor je potvrđen i 6. siječnja 1423. godine. ASVe, *Commemoriali, Registri*, reg. 11, fol. 91rv; *Listine o odnošajih između južnoga Slavenstva i Mletačke republike*, VIII, 217. O kontekstu ovih pregovora, vidi: Marko Šunjić, »Prilozi za istoriju bosansko-venecijanskih odnosa 1420–1463.« *Historijski zbornik* 14 (1961): 119–123; Isti, *Bosna i Venecija (odnosi u XIV. i XV. st.)*. Sarajevo: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, 1996, 176–189.

³ *Restoe camerarius et nuntius et ambaxiator serenissimi domini regis Tuertchi regis Bosne* (25. ožujka 1428), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 16, fol. 192r.

dubrovačkih vlasti.⁴ U dubrovačkome su se Senatu početkom 1434. g. čitala pisma bosanskoga kralja i Restoja o nekim žalbama,⁵ a sredinom je naredne godine Restoje u kraljevo ime preko Dubrovnika isporučio u Veneciju oko 800 libara srebra. U pratećoj odluci dubrovačkoga Velikog vijeća kojom je oslobođen plaćanja svih dažbina i carina na izvoz, naveden je kao »gospodin Restoje, ambasador kralja Bosne«.⁶

Vjerno služeći svojega gospodara, Restoje je po njegovome nalogu nastavio redovito posjećivati i Dubrovnik i Veneciju, a jedno je vrijeme uz kralja boravio i u Ugarskoj.⁷ Tamo mu je u siječnju 1436. kralj Žigmund Luksemburški (vl. 1387. – 1437.) dao pisanu potvrdu o određenim baštinskim posjedima u njegovome zavičaju oko Livna zbog iskazane vjernosti, zasluga i odvažnoga držanja prema bosanskome kralju i ugarskoj kruni u sukobima s pobunjenicima i neprijateljima, a naročito s Turcima, »progoniteljima Kristovoga križa«.⁸ Tada je u

⁴ Iz instrukcija Dubrovačke vlade svojim poslanicima kod bosanskog kralja: *Abiamo sentito che Restoe e mandato dal re per ambassador a Venexia. Dateue a saper quanto possete li cason per che e mandato e a que far et di quello auereti spiado per vostre lettere ne auisate.* (15. svibnja 1428), Državni Arhiv u Dubrovniku (dalje: DADu), *Lettere di Levante*, sv. 10, fol. 87v.

⁵ *Prima pars est de dando libertatem domino rectori et suo minori consilio respondendi literis domini regis Bosne et Restoie, lectis in presentis consilio, super lamento quod sit et scribendo mercatoribus nostris* (26. veljače 1434.), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 5, fol. 190v.

⁶ *Prima pars est de faciendo gratiam domino Restoe ambassiatori regis Bosne quod possit extrahere de Ragusio et mittere Venetiis circa libras octingentas argenti ipsius regis Tuertchi quod sibi restauit ad vendendum ex argento huc portato franchum et librum ab omni gabella* (14. lipnja 1435), DADu, *Consilium Maius*, sv. 5, fol. 40v.

⁷ O kraljevim putovanjima na sjever 1435. i 1436. godine, vidi: Emir O. Filipović, »Boravak bosanskog kralja Tvrtka II Tvrtkovića u Beču tokom 1435. godine.« *Radovi (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija)* 16/2 (2012): 229–245; Petar Rokai, »Poslednje godine balkanske politike kralja Žigmunda (1435–1437).« *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu* 12/1 (1969): 101–103.

⁸ (...) *quod nos attentis et consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum, preclaris meritis, uirtutis gestis et sinceris complacenciis fidelis nostri egregii Resteye filii Mylohwe de Bogonynagora, camerarii illustris Stephani Twertk regis Bosne fidelis nostri dilecti per ipsum in comitiua et familiaritate eiusdem Stephani regis domini sui in nonnullis nostris et regnorum nostrorum ipsiusque regis Bosne domini sui agendis et expeditionibus presertimque contra seuissimos Turcos crucis Christi persecutores dictique regni nostri Bosne et fidelium incolarum eiusdem diros et infestissimos ac continuos inuasores aliosque nostros et dicti regis Bosne rebelles et infideles se opponendo cum omni fidelitatis constancia iuxta tocus sue facultatis exigenciam celsitudini nostre coroneque regni nostri Hungarie exhibitis et impensis ac in futurum fideliter exhibendis* (...) (18. siječnja 1436), Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, *Diplomatikai levéltár*, no. 44.077; Srđan Rudić i Jelena Todorović, »Povelja ugarskog kralja Žigmunda Restoju Milohni (18. siječnja 1436. godine).« *Inicijal – Časopis za srednjovekovne studije* 3 (2015): 173–180.

Stolnome Biogradu boravio s dvorskim knezom Tvrtkom Borovinićem, Jurjem Dragičevićem i Ladislavom, sinom vojvode Pavla Klešića, »baronima, plemićima i vitezovima« Bosanskoga Kraljevstva. Tom prilikom je u ispravi Tvrtka II. Tvrtkovića za fratre Bosanske franjevačke vikarije naveden kao kraljev komornik i član njegove uže pratnje, a također je izričito naznačeno da je Restoje »od Livna«, odnosno da je porijeklom iz livanjskoga kraja.⁹

Otada se kraće vrijeme ne spominje u izvorima sve dok nije u ožujku 1441. godine ponovo putovao u Dubrovnik gdje je trebao obaviti određene osobne poslove, ali i neke druge obaveze za bosanskoga kralja. Tada ga se pojedinačno oslovljava titulom »viteza bosanskoga«, i to kada mu je dubrovačko Veliko vijeće 21. ožujka dopustilo da zbog svoje slabosti, tj. iz zdravstvenih razloga, može u Grad iz Drijeva unijeti osam kvintala vina uz obavezu plaćanja uobičajenih carinskih dažbina.¹⁰ Kao »vitez bosanski«, odnosno *miles bosinensis*, Restoje je bio oslovljen i deset dana poslije kada je s knezom Ivancem od Dubrovčana preuzimao Svetodmitarski i Stonski dohodak za prethodnu godinu.¹¹

Također, u ožujku se naredne godine Restojevo ime spominjalo u Dubrovniku gdje je Marin Rastić, inače zastupnik bosanskoga vladara, unajmio usluge drvodjelje Maroja Miladinovića i klesara Živana Radojevića koji su trebali poći u Bosnu knezu Restoju i za novčanu naknadu obaviti neke građevinske poslove, po svemu sudeći za potrebe kraljevskoga dvora.¹²

---

⁹ *Item Magnificis & Egregiis, Tuertkone Borovinich Palatino Regni nostri Bosnae; Georgio filio Dragich: Ladislao filio quondam Vajvodae Pauli Klessich, Magistro Curiae nostrae: et Ristoja de Hlevna, Camerario nostro; nostris in Regno nostro Bosnae Baronibus, Nobilibus & Militaribus (...)* (26. siječnja 1436.), Emericus Pavich, *Ramus viridantis olivae*. Budae: Typis Leopoldi Francisci Landerer, 1766, 6; *Acta Bosnae potissimum ecclesiastica cum insertis editorum documentorum regestis ab anno 925 usque ad annum 1752*, prir. Eusebius Fermendžin. [Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, XXIII]. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1892, 151.

¹⁰ *Prima pars est de faciendo gratiam domino Restoe militi bosinensi quod pro eius infirmitate possit ponere de Nerento in Ragusium quingina octo vini soluendo dohanam debitam pro ipso vino et non obstantibus ordinibus in contrarium disponentorum* (21. ožujka 1441.), DADu, *Consilium Maius*, sv. 6, fol. 93r.

¹¹ *Spectabilis vir dominus Restoye miles bosinensis et comes Iuanaz nuntii et ambaxiatores serenissimi domini regis Bosine (...)* (31. ožujka 1441.), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 25, fol. 36r.

¹² *Maroe Miladinouigh marangonus et Ziuan Radoeuigh petrarius super se et omnia sua bona promiserunt ser Marino Mi. de Restis quod ibunt in Bosinam ad conte Resto et debent et sic promiserunt in presente iter suum incipere et ire cum ambasiatore regis Bosine et cum illuc se contulerint tenentur laborare ex omnibus laboreriis que ipsis comittentur per ipsum ambasiatorem pro illo*

Restojeva je viteška titula svakako našla odraza i u dokumentima pisanim u bosanskoj vladarskoj kancelariji, što do tada nije bio čest slučaj. On je već u prosincu 1442. ponovo putovao u Dubrovnik gdje je obavljao određene poslove vezane za srebro deponirano u kraljevome depozitu. Tada je trebalo poništiti izvornu ispravu o depozitu i sačiniti novu prema formularu koji je Restoje donio u Dubrovnik,¹³ a srebro je potom trebalo zamijeniti za zlatne dukate.¹⁴ U ispravi koju su tada izdali na slavenskom jeziku Dubrovčani navode da je kralj Tvrtko II. Tvrtković »po sluzi i poklisaru svomu, po poštovanom vitezu, po knezu Restoju« poručio kako se deponirano srebro treba prodati za zlatne dukate te da se dukati onda pohrane u kraljev poklad.¹⁵

Tada je kao »ugledni i velikodušni vitez, gospodin Restoje, glasnik i ambasador uzvišenog gospodina kralja Tvrtka, kralja Bosne« u vladarevo ime preuzeo i

---

precio et mercato in quo ipsi [!] Maroe et Ziuan cum dicto ambasiatore fuerunt concordēs et tenentur fideliter, bene et diligenter laborare omnia que fuerunt sibi ad laborandum comissa. (7. ožujka 1442.), DADu, Diversa Cancellariae, sv. 56, fol. 27r.

¹³ *Prima pars est de dando libertatem domino rectori et suo minori consilio possendi annullare primam scripturam siue pouegliam depositi serenissimi regis Bosine existentem in comuni nostro, et de nouo faciendi alteram scripturam pro illo deposito in forma allata per dominum Restoe, ambaxiatorem prefati regis (11. prosinca 1442.), DADu, Consilium Rogatorum, sv. 8, fol. 185v.*

¹⁴ *Prima pars est quod comite Restoe, ambaxiator suprascripti domini regis Bossine, tamquam habentem plenam libertatem a prefato domino rege, contentante quod sub noua poueglia fienda subscribatur quod voluntas domini regis est quod argentum in nostro comuni depositatum finiat et cambietur in ducatos auri, de offerendo tunc ipsi comiti Restoe de consentiendo sibi duos ex nobilibus nostris qui esse debeant cum ser Mareno de Restis, procuratore prefati domini regis, ad finiendum ipsum regratum et cambiandum in ducatos auri (11. prosinca 1442.), DADu, Consilium Rogatorum, sv. 8, fol. 185v.*

¹⁵ (14. prosinca 1442.), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 26, fol. 129v; *Stare srpske povelje i pisma*, I, prir. Ljubomir Stojanović. [Zbornik za istoriju, jezik i književnost srpskog naroda, prvo odeljenje. Spomenici na srpskom jeziku, XIX]. Beograd – Sr. Karlovci: Srpska kraljevska akademija, 1929, 518.

standardne godišnje tribute dugovane bosanskoj kruni,¹⁶ a Dubrovčani su ga kao često i rado viđenoga gosta nagradili tkaninama u vrijednosti od stotinu perpera.¹⁷

Restoje je i u proljeće sljedeće godine boravio u Dubrovniku gdje je tražio posredovanje Dubrovčana u izmirenju kralja Tvrtka II. i vojvode Stjepana Vukčića iz velikaškoga roda Kosača. Tada Dubrovčani Restoja spominju kao kraljeva »dvorjanina«.¹⁸ No, knez Restoje navodi se u povelji kralja Tvrtka II., koja se datira 22. lipnja 1443. godine, a u kojoj se nalaže da s Jurjem Ratkovićem ode u Dubrovnik po ranije pohranjeno srebro, »samo« kao kraljev »sluga i komornik«.¹⁹

Restoje je u lipnju 1444. godine ponovo u Dubrovniku obavljao uobičajene i standardne poslove, ali tada za novoga kralja – gospodina Tomaša Kristića, tj. Ostojića.²⁰ Tada je također spomenut kao *strenuus miles*, odnosno »hrabri vitez«, kraljev provestijar i ambasador.²¹ Navodi se već kao svjedok u povelji koja se

---

¹⁶ *Prima pars est de dando libertatem domino rectori et suo paruo consilio quod dante et dimittente nobis comite Restoe, ambaxiatore serenissimi domini regis, expeditorias in opportuna forma tam pro tributo yperperorum duorum millium quod debetur prefato domino regi in festo sancti Dimitrii, quam pro tributo yperperorum quingentorum quod debetur de mense februarii proxime futuro, tunc de dando et soluendo ipsi comiti Restoe ambo tributa suprascripta in grossis* (11. prosinca 1442.), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 8, fol. 185v; *Spectabilis et generosus miles dominus Restoe nuntius et ambaxiator serenissimi domini regis Tuertchi regis Bossine (...) confessus et contentus fuit habuisse et recepisse nomine et vice prefati domini regis (...) in una parte pro tributo debito prefato domino regi anni presentis in festo sancti Dimitrii de mense octubris proxime preterito yperperos duos mille grossorum Ragusii, et in alia parte pro tributo debito eidem domino regi in festo sancti Blaxii de mense februarii proxime futuro de 1443 yperperos quingentos qui serant in totum yperperos duos mille quingentos* (14. prosinca 1442.), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 26, fol. 129r.

¹⁷ *Prima pars est de donando suprascripto comiti Restoe ambaxiatori domini regis Bossine (...). Prima pars est de donando prefato ambaxiatori in pannis yperperorum centum* (11. prosinca 1442.), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 8, fol. 186r; *Prima pars est de donando comiti Restoe, ambaxiatori regis Bossine (...). Prima pars est de donando suprascripto ambaxiatori in pannis yperperos centum* (12. prosinca 1442), DADu, *Consilium Maius*, sv. 7, fol. 72r.

¹⁸ *Prima pars est de firmando litteras dirregendas regi Bosne et comiti Restoe eius regis cortesano* (20. ožujka 1443), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 8, fol. 204v.

¹⁹ (22. lipnja 1443.), *Stare srpske povelje i pisma*, I, 519.

²⁰ *Strenuus miles Restoe prothobestarius et ambaxiator serenissimi domini Thomaxii Christich, nouelli regis Bosne (...)* (3. lipnja 1444), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 27, fol. 151r.

²¹ *Strenuus miles dominus Restoe prothobestarius et ambaxiator serenissimi domini Thomas regis Bosne (...)* (5. lipnja 1444.), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 27, fol. 152r; *Nota quod sub die V junii 1444 in Diuersis notarie apparet quod confessionem factam pro domino Restoe protobestiarium et ambaxiatorem domini Thomasii nouelli regis Bosine (...)* (5. lipnja 1444.), DADu, *Diversa Notariae*, sv. 26, fol. 130r.

datira 3. rujna 1444., a kojom kralj Tomaš potvrđuje privilegije Dubrovčanima, doduše bez viteške titule, samo kao »našega kraljevstva protovestijar, knez Restoje s bratijom«.²²

Višegodišnje redovito sudjelovanje u politici Bosanskoga Kraljevstva, obnašanje različitih dvorskih dužnosti, zapažena diplomatska aktivnost i prateći društveni uspon i materijalno bogatstvo, rezultirali su da se kneza Restoju, pored viteške titule, obdarivalo i brojnim drugim počastima, a posebno se ističe da je u ožujku 1444. podnio pisani zahtjev za dobivanje splitskoga građanstva, a tada ga se također oslovljava karakterističnim viteškim naslovima *miles* i *chavagliero*.²³ Apelirajući tada na najveću želju, koju je imao još od mladosti, da veliča i časti grad Split zbog postojane ljubavi i druženja koje je imao i održavao sa splitskim plemićima, Restoje je jednoglasnom odlukom 40 vijećnika primljen za splitskoga građanina.²⁴

²² (3. rujna 1444), *Stare srpske povelje i pisma*, II, prir. Ljubomir Stojanović. [Zbornik za istoriju, jezik i književnost srpskog naroda, prvo odeljenje. Spomenici na srpskom jeziku, XXIV]. Beograd – Sr. Karlovci: Srpska kraljevska akademija, 1934, 117, 120.

²³ 1444. – *Il milite D. Restoe protovestiaro del Regno di Bosna è fatto cittadino di Spalato. Nella istanza del petente è accennata 'la firmissima unione e fraternità conglutinada e confirmada' tra il Serenissimo Principe di Venezia e Stefano Tomaso Re di Bosna*, Giuseppe Alacevich, *Il "Libro d'oro" della antica comunita di Spalato – Estratti dei documenti contenutivi*. Zara: Premiata tipografia Pietro Janković, 1903, 11; *Congregato Generali Consilio nobilium civitatis Spalati, mandato domini comitis et iudicum civitatis, sono campane ut moris est (...) lecta et proposita fuit in ipso Consilio quedam petitio exhibita per spectabilem militem dominum Restoe protovestiarium Regni Bosne (...) conte Restoe chavagliero, prottovestiaro universale dello regno di Bosna, cordialissimo fradello et buon amico delle spettabilità vostre, domanda, con ogni debita instantia narando, conzosia lui dalla zoventude sua sempre habia havuto grandissimo desiderio et cordialissimo amore d'exaltare et honorare questa famosa città di Spalato, chossi in comune chomo ancho in particolarità et questo per lo firmissimo amore e conversatione come ancho la quale ello più instrisicamente ha havuto et tegnuto con nobili homini di Spalato, da li quali sempre con fraternal amore fuo visto et trattato (...). Vadit pars, quod ipse spectabilis milles suplicans ex nunc autoritate praesentis Consilii efficiatur civis et pro cive Spalati (...)* (21. ožujka 1444.), *Zlatna knjiga grada Splita*, I, prir. Vedran Gligo, Marin Bereket, Vladimir Rismondo i Ljerka Šimunković. [Biblioteka Knjiga Mediterana, 14] Split: Književni krug, 1996, 184–187.

²⁴ Uspomena na Restojevo dobivanje splitskoga građanstva bila je živa i tijekom 16. stoljeća. U dijelu pohvalnoga govora splitskoga kancelara Antuna Prokulijana upućenoga knezu Giovan Battisti Calbu i gradu Splitu, tiskanoga 1567. godine u Veneciji, gdje piše o slobodama splitske komune i čestom podjeljivanju građanstva raznim plemenitim pojedincima, pored vojvode Radića Sankovića i njegovoga brata Sančina (*Signor Raticio Sancouio Signor de Sagorie & de Neuesin, & Governatore della terra di Colimen, & il Signor Sancino suo fratello*), navodi se i primjer kneza i viteza Restoja: *Conte Restoe Caualliero & Protouestiario uniuersale per l'illustrissimo Signor Stefano Tomaso Re della Bossina et altri assai medesimamente nominati di*

Okoristio se po svoj prilici tijekom tadašnjega boravka u gradu da preko posrednika plati Ivanu, mesaru iz Splita, put na hodočašće sv. Jakovu u Composteli. Ivan je unaprijed, 10. veljače 1444. godine, od Jurja Matejevog u ime kneza Restoja primio 4 dukata, a ostatak od 8 dukata trebao je dobiti prilikom polaska na put, što se i dogodilo 9. ožujka.²⁵ Na tadašnje snažne Restojeve veze sa Splitom upućuje i činjenica da se u inventaru dobara jednoga Splićanina, pokojnoga Nikole Jeremije, pored ostalih predmeta bosanskog porijekla, navodi i jedan ukrašeni pojas sa znakom kneza Restoja, procijenjen na iznimno visoku sumu od 230 dukata.²⁶ Odgovori na to kako je navedeni pojas dospio u posjed Nikole iz Splita i zbog čega je bio tako skup mogu, nažalost, biti samo u domenu pretpostavki.

Brojni su Restojevi boravci i poslovi u Splitu vjerojatno utjecali na to da je odlučio financirati izradu kapele posvećenu splitskome nadbiskupu Arniru, kojeg su kamenovali Poljičani skoro tri stoljeća ranije.²⁷ Kapelu, smještenu u crkvi ženskoga benediktinskog samostana u Splitu, gradio je Juraj Dalmatinac te je za nju izradio oltar i sarkofag u koji su bile pohranjene svečeve kosti. Sarkofag je u 19. stoljeću prenesen u župnu crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije u

---

tempo in tempo ne i libri de' Consigli & atti publici de i uostri maggiori, Antonio Proculiano, *Oratione al clarissimo m. Giovan Battista Calbo degnissimo rettor, et alla magnifica communita di Spalato*. In Venetia: appresso Domenico Farri, 1567, 33v; *Commisiones et relationes Venetae*, III, prir. Šime Ljubić. [Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, XI]. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1880, 223–224. Fotografije odluke o izboru kneza Restoja za splitskoga građanina iz *Zlatne knjige* koja se danas čuva u Muzeju grada Splita pribavio mi je kolega Ivan Basić, na čemu mu ljubazno zahvaljujem.

²⁵ *Johannes beccarius habitator Spaleti, sponte fuit confessus et contentus se (...) habuisse et recepisse ac sibi datos et solutos fuisse a ser Georgio Mathei, dante et solvente vice et nomine magnifici ac spectabilis viri domini Restoye prothouestiarii regni Bosne, ducatos quatuor auri nominatim pro parte solutionis itineris sancti Jacobi de Galitia quo ipse Johannes per gere promixit de proximo pro dicto domino Restoye, renuntians exceptioni non habitorum et non receptorum dictorum ducatorum quatuor, prout supra etc. et totidem ducatos octo auri pro resto idem ser Georgius quo supra nomine dare promixit ipsi Johanni in recessu suo ex Spalato, sub pena etc.* [in margine: 1444 die 9 Marcii, dictus Johannes, in presentia domini comitis, habuit a supradicto ser Georgio Mathei numeratis ducatos octo pro resto dicti uiagii] (10. veljače 1444.), Državni Arhiv u Zadru (dalje: DAZd), *Općina Split*, kut. 8, sv. 23/3, fol. 131v. Tomislav Raukar, *Hrvatsko srednjovjekovlje – prostor, ljudi, ideje*. Zagreb: Školska knjiga, 1997, 354–355.

²⁶ (...) *Item una zentura grande, guarnida de arzeno, laqual tene per signo de conte Restoie, per ducati CCXXX* (29. studenog 1448.), DAZd, *Općina Split*, kut. 6, sv. 21/3, fol. 100r. Šunjić, *Bosna i Venecija (odnosi u XIV. i XV. st.)*, 327.

²⁷ Ivan Armanda, »Splitski nadbiskup Arnir u povijesnim vrelima i literaturi.« *Kulturna baština* 38 (2012): 7–27.

Kaštel Lukšiću.²⁸ Restoje se u taj pothvat uključio preko već spomenutoga bogatog splitskog trgovca Jurja Matejevog Bobanića, koji je inače bio vezan za Bosnu tako što je i sâm obavljao dužnost općega sindika Bosanske franjevačke vikarije.²⁹ Najvjerojatnije je tada Restoje angažirao čuvenoga dalmatinskog umjetnika da mu izradi grb na kući u Splitu koju mu je dala općinska uprava.³⁰

Svi navedeni potezi javne manifestacije njegovoga katoličkog duhovnog opredjeljenja nisu prošli neopaženo, stoga se Restoje spominje 30. rujna 1446. godine kada je papa Eugen IV. (1431. – 1447.) njemu, bosanskome kralju i izvjesnome Jurju Tvrdisaliću dodijelio potpuni oprost grijeha.³¹ Eugenov nasljednik, papa Nikola V. (1447. – 1455.) također je 8. veljače 1449. godine primio pod zaštitu Svete Stolice »plemenitoga muža Restoja, protovestijara Bosanskoga Kraljevstva«, sa svim njegovim zemljama, jer je od rane mladosti ustrajavao kao katolik među hereticima.³²

²⁸ Cvito Fisković, »Iskopine srednjovjekovne crkve sv. Eufemije u Splitu.« *Historijski zbornik* 1 (1948), 201–210; Ibid., »Sarkofag Jurja Dalmatinca u Kaštel-Lukšiću.« *Poljički zbornik* 3 (1978): 147–149; Ibid., »Remek djelo Jurja Dalmatinca u Kaštel Lukšiću.« *Kaštelanski zbornik* 2 (1989): 53–64.

²⁹ (...) *de ducatis viginti auri et in auro promissis ipsi magistro Georgio lapicide per dictum ser Georgium Mathei nomine et vice magnifici viri domini comitis Restoy prohovestarii Regni Bosne, nomine Fabriche capelle que fabricatur per ipsum magistrum Georgium in ecclesia Sancti Benedicti civitatis Spalati* (...) (25. rujna 1447.), Metod Hrg i Josip Kolanović, »Nova građa o Jurju Dalmatincu.« *Arhivski vjesnik* 17–18 (1975): 22. Vidi također: Cvito Fisković, »Dalmatinski majstori u srednjovjekovnoj Bosni i Hercegovini.«, u: *Radovi sa simpozijuma »Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura«*, ur. Fikret Ibrahimpašić, Zenica: Muzej grada Zenice, 1973: 162; Milan Ivanišević, »Juraj Dalmatinac u Splitu godine 1444. i 1448.« *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3–6 (1984): 147–148; Pavao Anđelić, »Umjetnički krug Jurja Dalmatinca i Bosna.« *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3–6 (1984): 205; Mladen Ančić, *Jajce – Portret srednjovjekovnog grada*. Split: Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, 1999, 55.

³⁰ Cvito Fisković, »Uloga Jurja Dalmatinca u povijesti naše kulture.« *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3–6 (1984): 17. Nastojanja da se pronađu pisani izvori o navedenoj problematici, da se locira Restojeva kuća u Splitu i identificira njegov grb, nažalost, nisu uspjela. Usp. Josip Bosnić, »Grbovi palače kraj Zlatnih vrata u Ulici majstora Jurja u Splitu.« *Kulturna baština* 39 (2013): 19–22.

³¹ *Notes et extraits pour servir a l'histoire des croisades au XVe siècle*, II, prir. Nicolae Iorga. Paris: Ernest Leroux, éditeur, 1899, 420. Tada je navedeno da su i Restoje i Juraj »Tardislavich« bili »de Clumo«, no vjerojatnije je da je to pogreška prilikom pisanja ili transkribiranja dokumenta, stoga bi se ime toga mjesta trebalo čitati kao »Cliuno«, odnosno Livno.

³² *Hinc est, quod nos dilectum filium nobilem virum Restoie, protovestarium Regni Bosne, qui ab ineunte etate inter hereticos catholicus perseverans, pro augmento et conservatione fidei catholice plurimum, ut a fidegnis accepimus laboravit (...), ipsiusque terras, castra, loca, villas cum eorum incolis et habitatoribus et bona quolibet ubicumque consistentia que idem Restoie tenet ac*

Nažalost, iz raspoloživih je izvora teško rekonstruirati sve djelatnosti kojima se Restoje u svojoj službi bosanskome kralju mogao baviti, posebno ako se one nisu na neki način odnosile na Dubrovnik. Tako je ostalo zabilježeno da je u svibnju 1448. godine bosanski kralj uveo neke novine dubrovačkim trgovcima u Srebrenici,³³ a razaznaje se iz dokumenata da je poslije kraljev protovestijar knez Restoje naložio srebreničkim Dubrovčanima da u kaštelu iznad naselja sagrađe kuću te da je opskrbljuju namirnicama.³⁴ Problem se riješio tako što je Senat poručio svojim građanima u Srebrenici da mogu, ako žele i po vlastitome nahođenju, graditi kuće unutar zidina tvrđave, onako kako je to zahtijevao kralj Bosne.³⁵ Na temelju tē epizode može se nedvojbeno zaključiti da su Restojeve ovlasti u Bosanskome Kraljevstvu bile dosta široke te da je njegov politički utjecaj na novčane i privredne prilike bio sasvim konkretan.

U ožujku 1450. Restoje je ponovo kao kraljev poslanik dolazio u Dubrovnik gdje je trebao raditi na uređenju odnosa između svojega gospodara i srpskoga despota Đurđa Brankovića (vl. 1427. – 1456.).³⁶ U povelji pisanoj 18. prosinca 1451. godine, o savezu kralja i Dubrovčana protiv hercega Stjepana Vukčića, knez je Restoje naveden i kao svjedok i kao pisar na kraju teksta, ali bez uobičajene titule viteza.³⁷ Nažalost, u dokumentima se ne mogu pronaći podatci o njegovoj diplomatskoj i dvorskoj službi nakon toga, stoga se može pretpostaviti

---

possidet et dante domino in futurum possidebit motu proprio et ex nostra spontanea voluntate sub nostra et beati Petri, ac sedis predictae protectione et tutela pro eiusdem status defensione ac conservatione ex certa scientia presentium tenore immediate suscipimus, ac decernimus ipsum Restoem nobis ac dicte sedi, ac sub nostri et illius patrocinio et protectione subesse, inhibentes districtius dilectis filiis nobilibus viris, ducibus, vaivodis, principibus, comitibus, baronibus, militibus, et gentium armorum, capitaneis ac officialibus, presentibus et futuris (...) (2. veljače 1449.), AAV, Reg. Vat. 408, fol. 96r; *Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia*, II, prir. Augustin Theiner. Romae: Typis Vaticanis, 1860, 251.

³³ (26. svibnja 1448.), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 10, fol. 196v.

³⁴ *Nobilibus et aliis mercatoribus nostris in Streberniza ... heri rezeuissimo vostra lettera fata della alle xx del presente per la qual fossimo auisati delle nouitade ve sono fate per lo prothouestiario Restoie per parte della maiestade del re de Bossina, et per lo simel foreno per voy date allo deto prothobistiario Restoie, le qual comendemo esser assay prudentemente fate.* (19. lipnja 1448.), DADu, *Lettere di Levante*, sv. 13, fol. 261v. Mihailo Dinić, *Za istoriju rudarstva u srednjovekovnoj Srbiji i Bosni, I deo*. Beograd: Srpska akademija nauka, 1955, 79.

³⁵ (24. srpnja 1448.), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 10, fol. 212v.

³⁶ (20. ožujka 1450.), DADu, *Consilium Rogatorum*, sv. 11, fol. 171v-172r; (23. ožujka 1450.), *Ibid.*, fol. 172v.

³⁷ (18. prosinca 1451), *Stare srpske povelje i pisma*, II, 120.

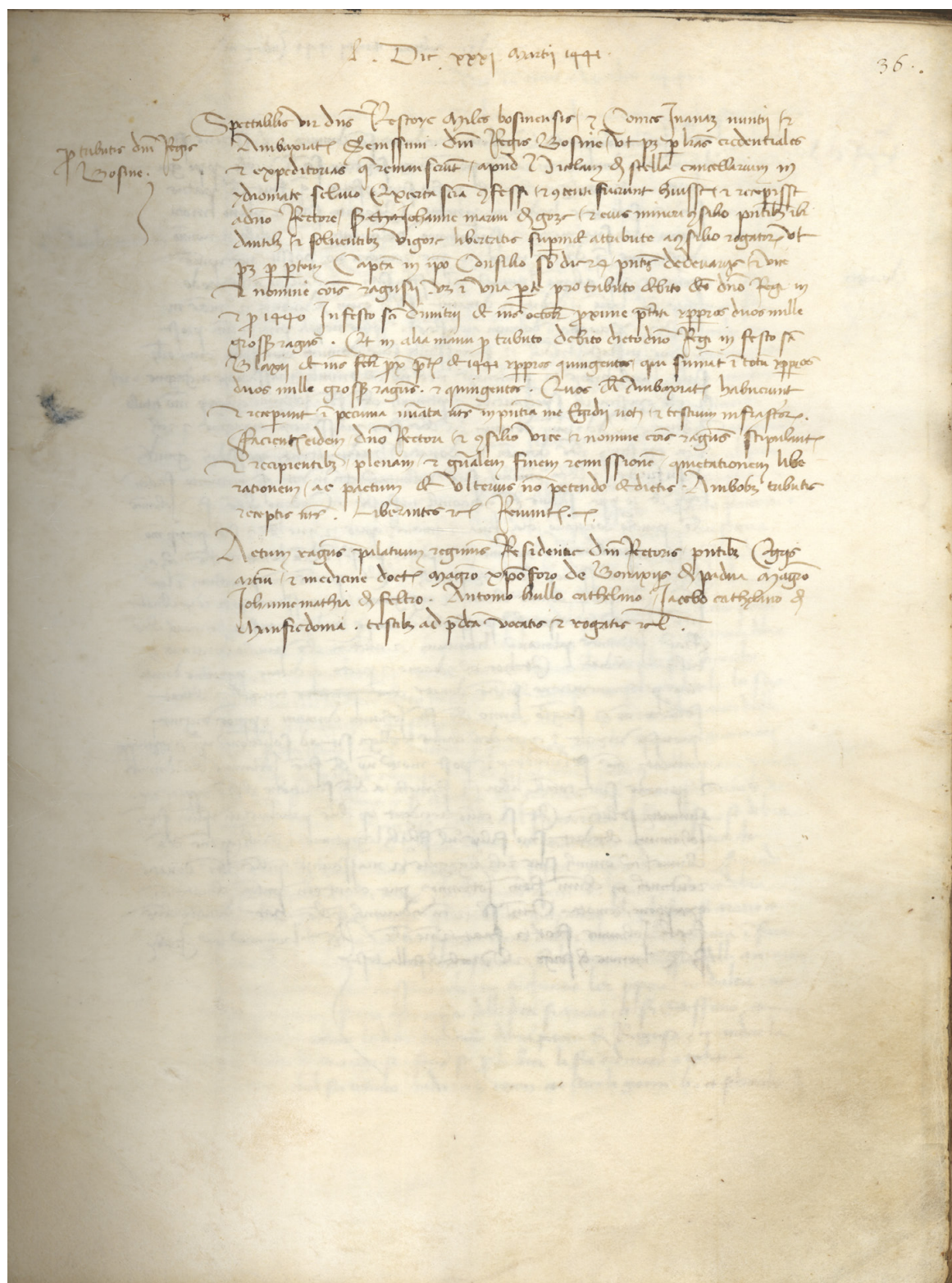
da je ona nedugo potom i okončana. Krajem 20. stoljeća na lokalitetu Groblja sv. Ive u Livnu otkriveni su i ostatci srednjovjekovnoga franjevačkog samostana sv. Ivana Krstitelja u čijemu je klaustu pronađen ulomak sarkofaga s upisanim imenom »Restoje«.³⁸ Uz izvjesne ograde moglo bi se pretpostaviti da je taj je grob pripadao upravo knezu Restoju, protovestijaru i komorniku bosanskih kraljeva.

Kada je riječ o njegovom viteškom naslovu, nije poznato gdje i kada ga je točno Restoje mogao ponijeti. Također, teško je utvrditi zašto se ta titula nije stalno i konzistentno pisala uz njegovo ime u drugim povijesnim dokumentima. Može se pretpostaviti da je postao vitezom tijekom svojih brojnih putovanja u inozemstvo, na primjer kada je boravio na dvoru kralja Žigmunda Luksemburškoga u Ugarskoj 1436. g. Međutim, zbog njegove dugotrajne službe i raznovrsnosti povjerljivih poslova koje je obavljao za kraljeve Tvrtka II. i Tomaša, ne bi se sasvim smjela isključiti ni uloga bosanskoga kraljevskog dvora prilikom imenovanja kneza Restoja vitezom.

U kontekstu svih dostupnih podataka o Restojevu životu i aktivnostima, naročito se ističu vijesti koje ga povezuju sa Splitom. S obzirom na to da je bio imenovan splitskim građaninom, da je u Splitu imao kuću te da je održavao brojne osobne kontakte s različitim Splićanima, može se zaključiti da je Restoju odnos sa Splitom i njegovim stanovnicima bio vrlo važan jer je u splitskoj gradskoj sredini pronašao prostor za afirmaciju vlastitoga vjerskog i društvenog identiteta.

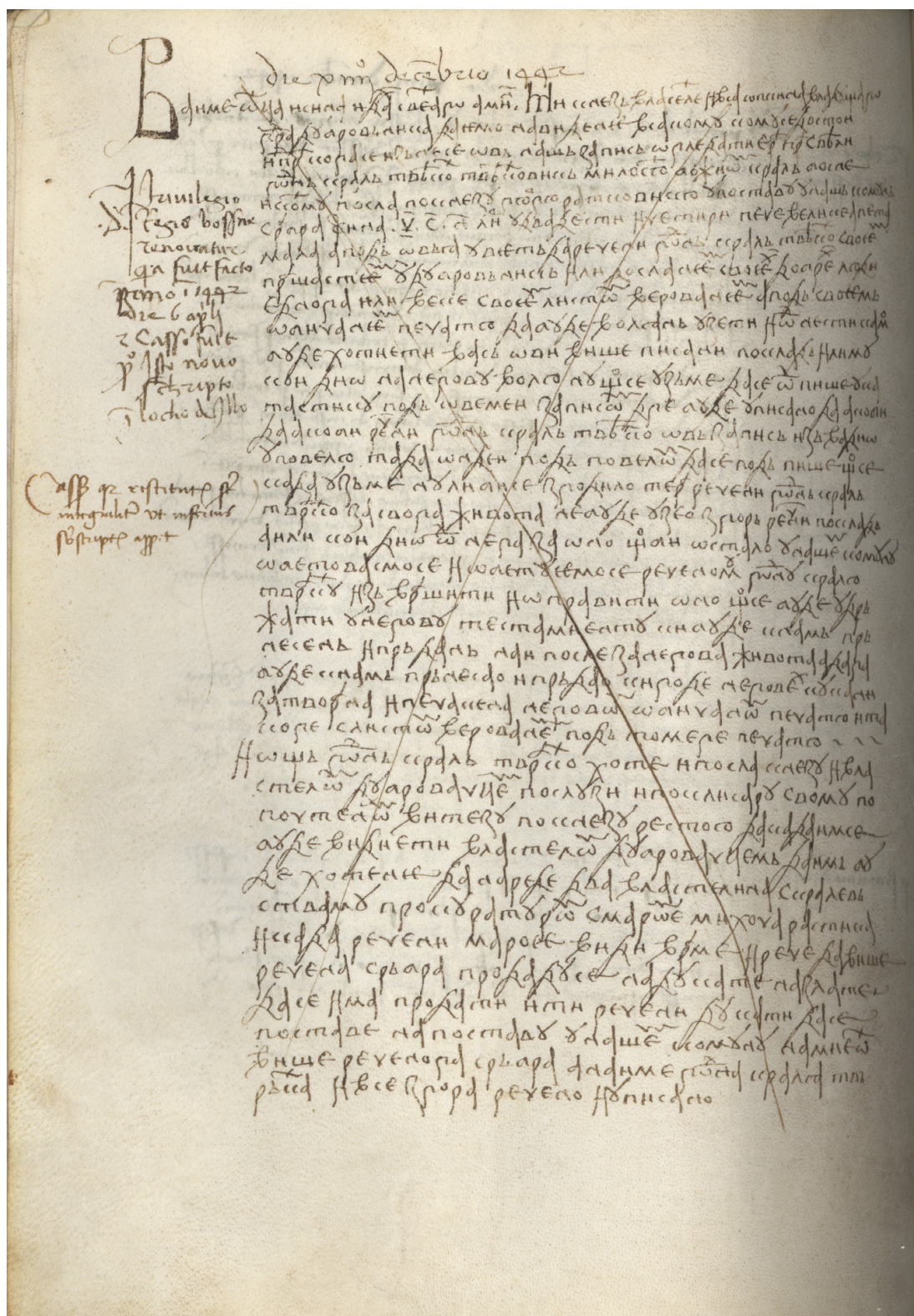
³⁸ Bono M. Vrdoljak, »Srednjovjekovni spomenici s natpisom na Groblju Sv. Ive u Livnu.« *Starohrvatska prosvjeta* 3/30 (2003): 242, 244–245.

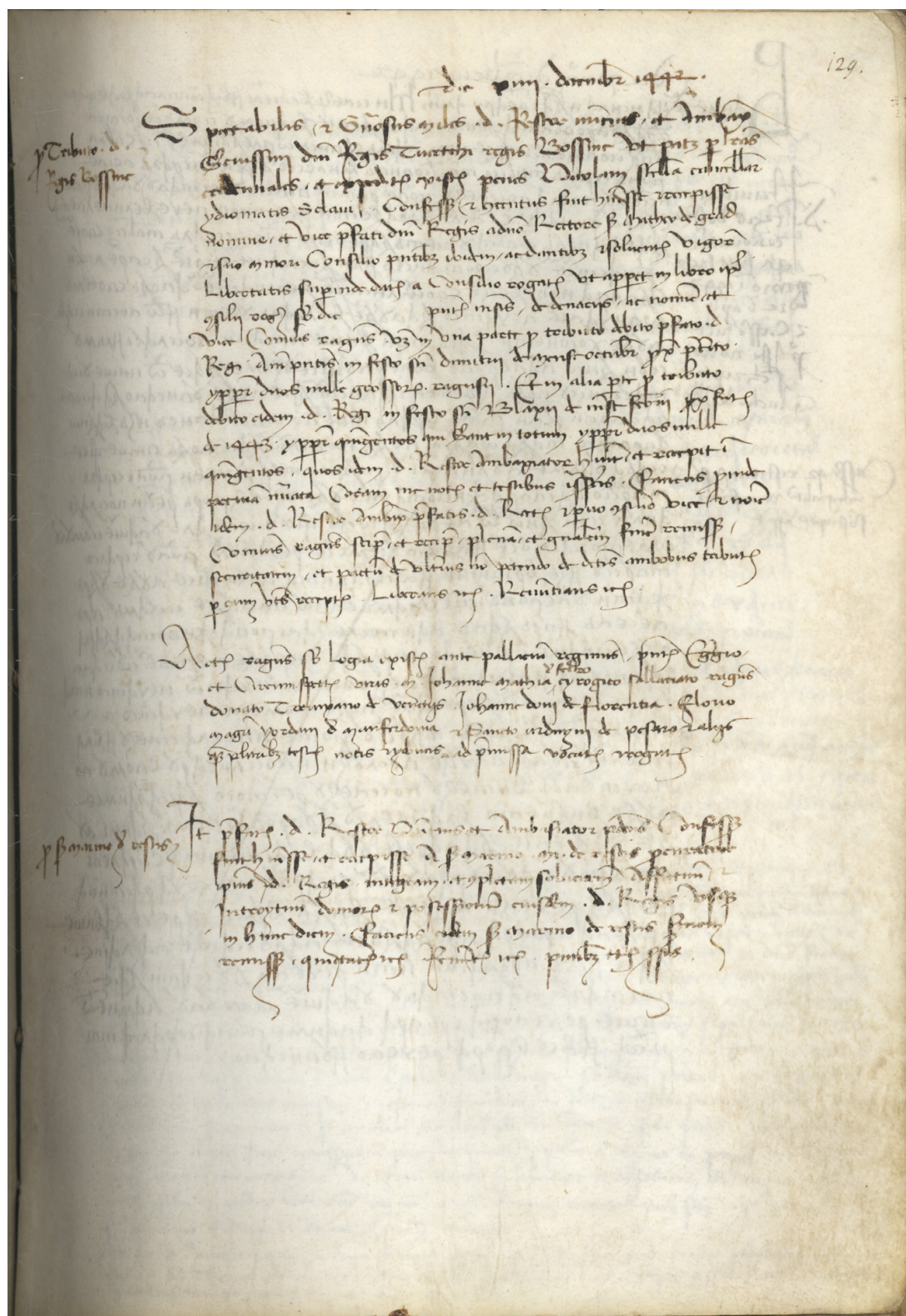
Fotografija 1: Potvrda o isplati dohodaka koje je dubrovačka općina dugovala bosanskoj kruni za 1440. godinu
(Državni arhiv u Dubrovniku, Diversa Notarieae, sv. 25, fol. 36r)

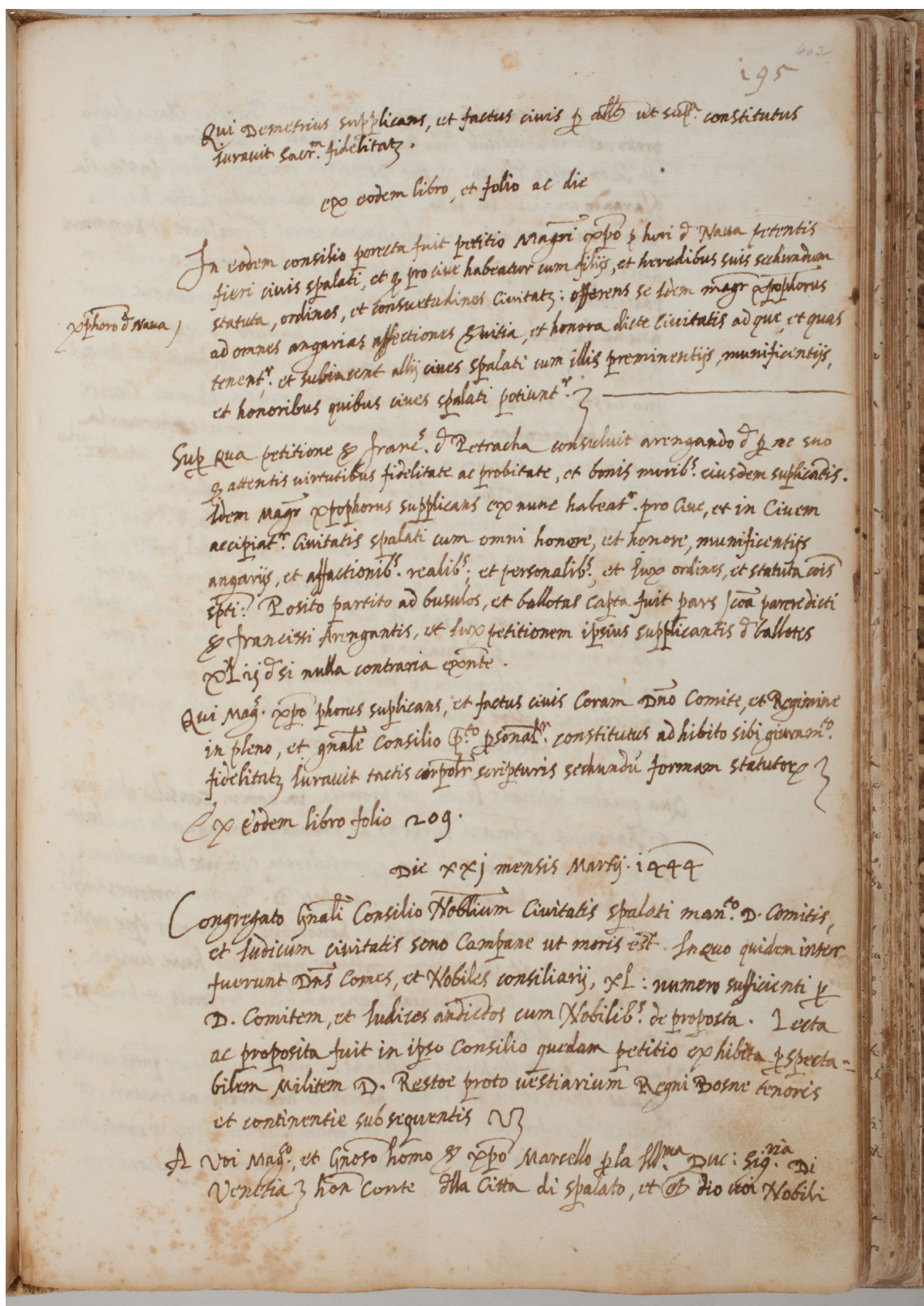
Fotografija 2 Potvrda da je bosanski kralj Tvrtko II. deponirao srebro na ostavu u Dubrovnik (Državni arhiv u Dubrovniku, Diversa Notariae, sv. 26, fol. 129v)

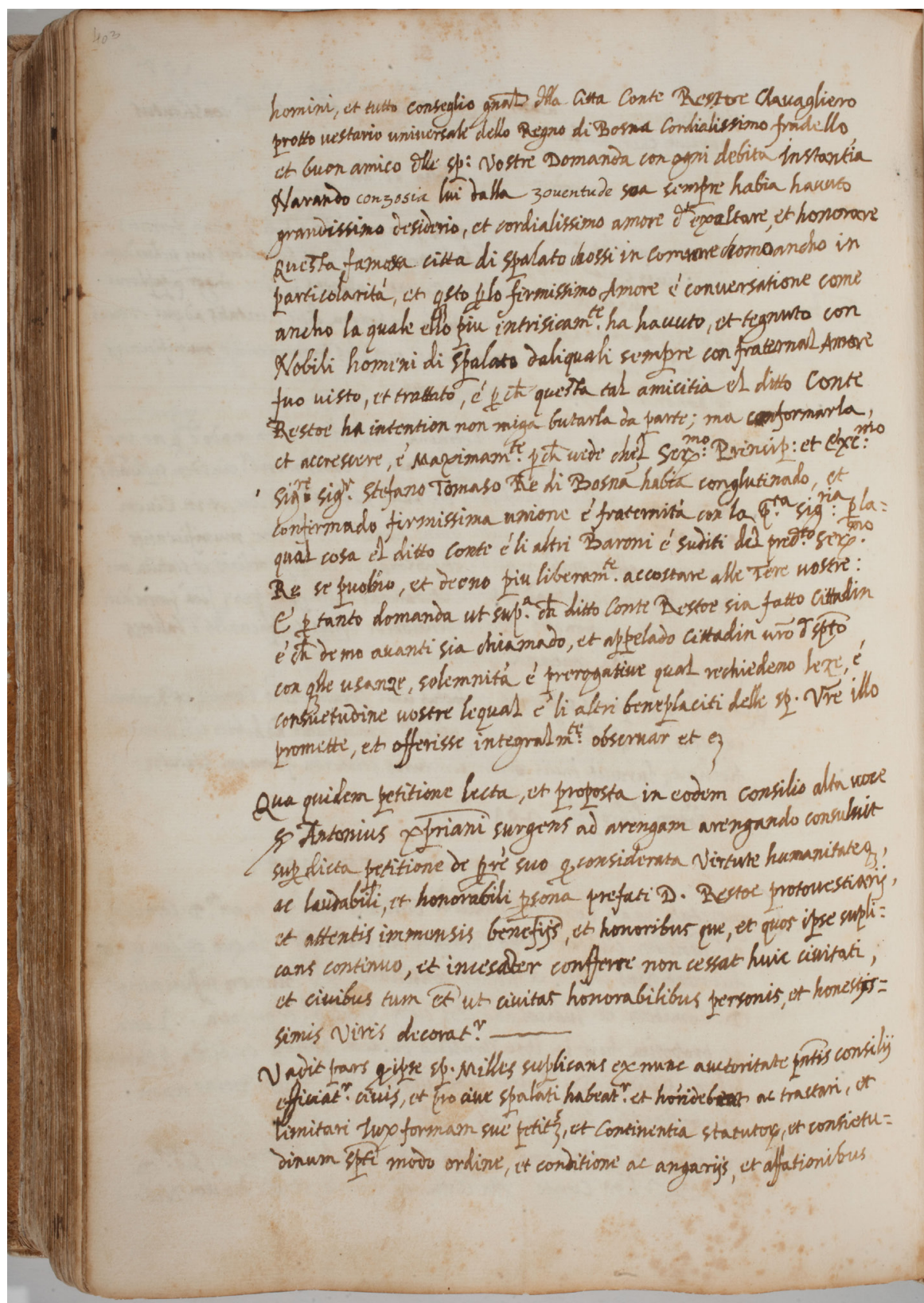
Fotografija 3: Potvrda o isplati dohodaka koje je dubrovačka općina dugovala bosanskoj kruni za 1441. godinu
(Državni arhiv u Dubrovniku, Diversa Notariae, sv. 26, fol. 129r)

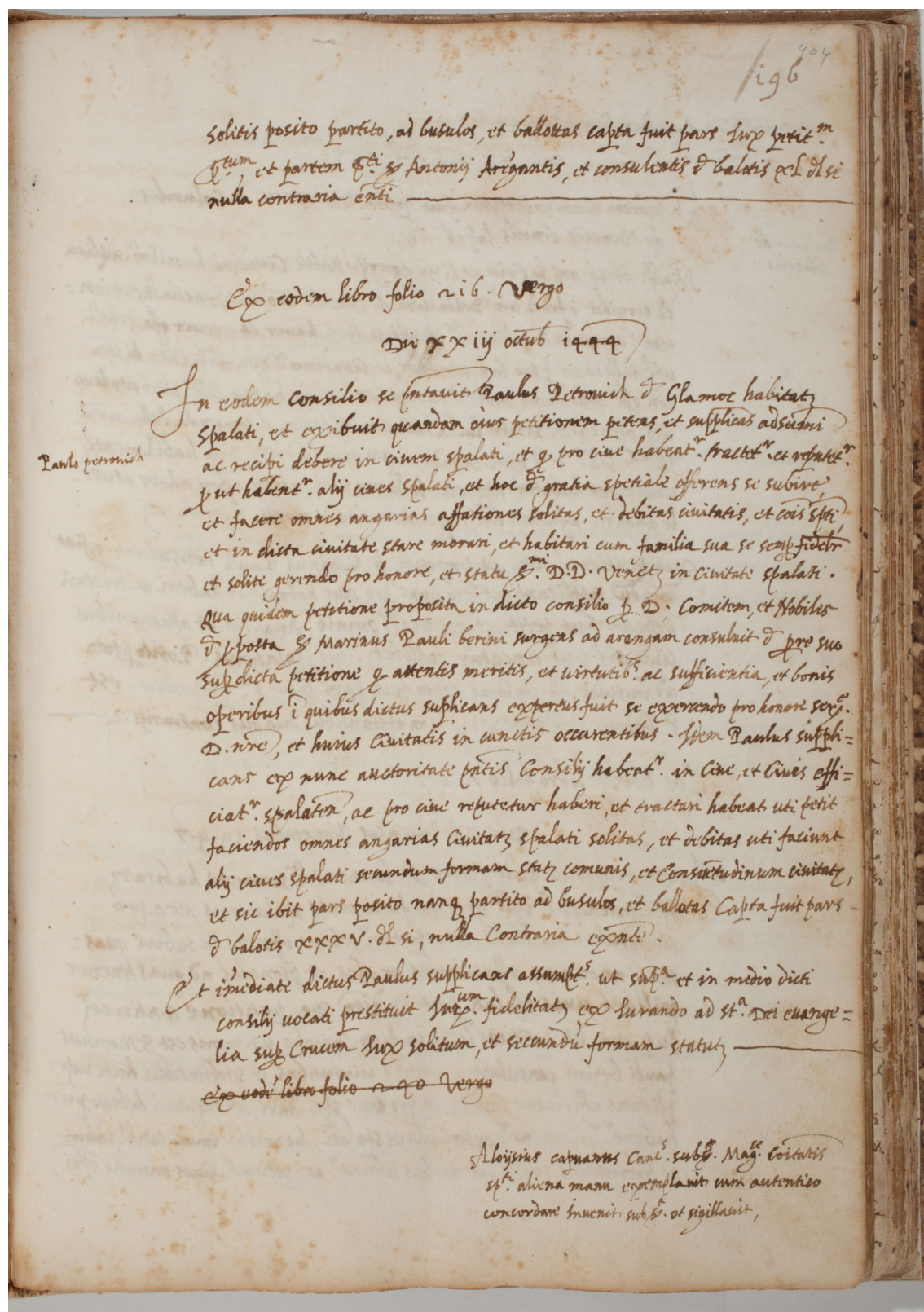
Fotografija 4: Odluka o prihvaćanju kneza Restoja za građanina grada Splita (Muzej grada Splita, Zlatna knjiga grada Splita, str. 402.)

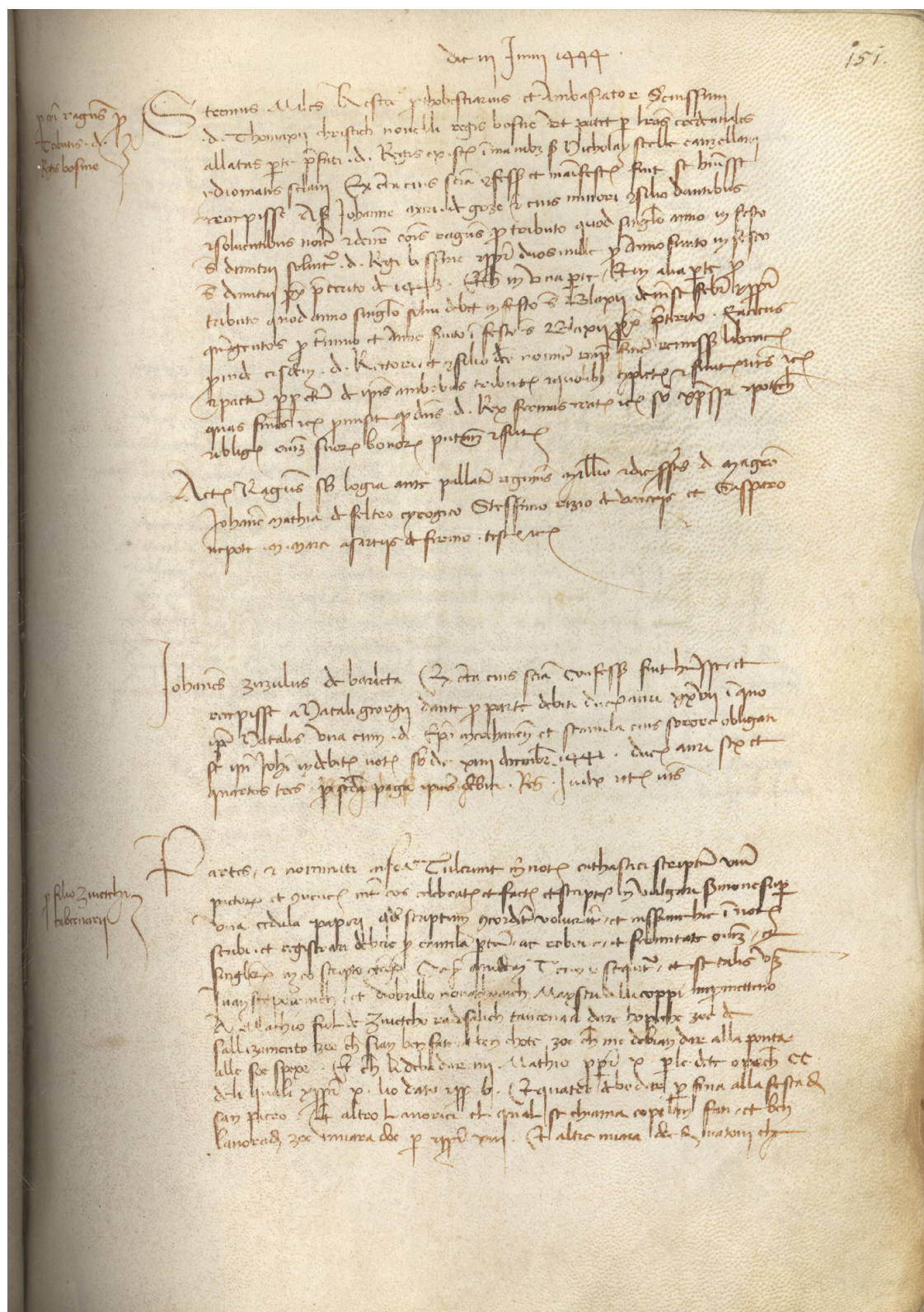
Fotografija 5: Odluka o prihvaćanju kneza Restoja za građanina grada Splita (Muzej grada Splita, Zlatna knjiga grada Splita, str. 403)

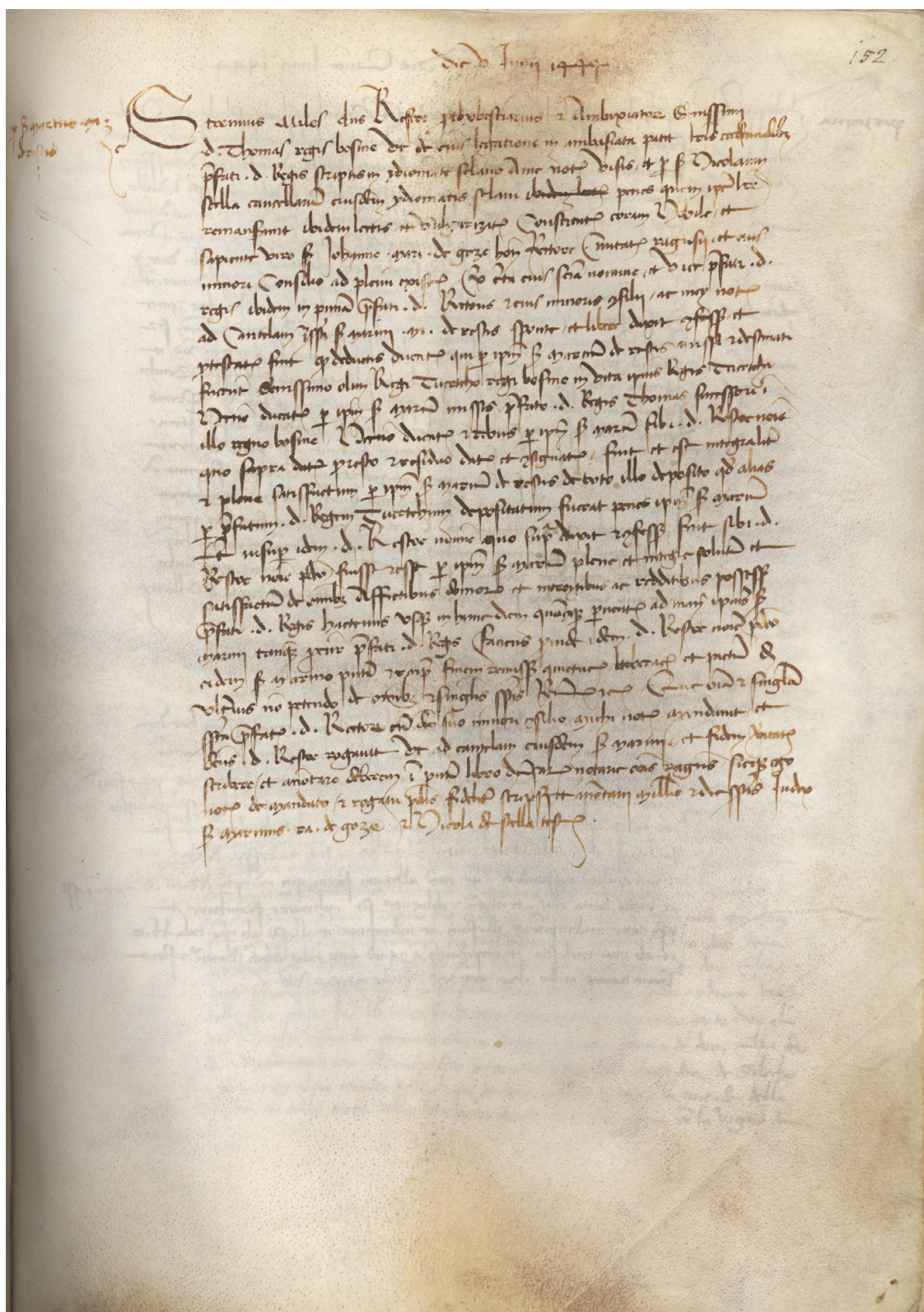
Fotografija 6: Odluka o prihvaćanju kneza Restoja za građanina grada Splita (Muzej grada Splita, Zlatna knjiga grada Splita, str. 404.)

Fotografije7: Potvrda o isplati dohodka koje je Dubrovačka općina dugovala bosanskoj kruni za 1443. godinu (Državni arhiv u Dubrovniku, Diversa Notariae, sv. 27, fol. 151r.)

Fotografije 8: Izjava kneza Restoja o tome da je bosanskom kralju vraćena imovina koju je njegov prethodnik deponirao u Dubrovniku (Državni arhiv u Dubrovniku, Diversa Notariae, sv. 27, fol. 152r.)

PRILOZI:

Fotografija 1: Potvrda o isplati dohodaka koje je dubrovačka općina dugovala bosanskoj kruni za 1440. godinu. DADu, *Diversa Notariae*, sv. 25, fol. 36.

Fotografija 2: Potvrda da je bosanski kralj Tvrtko II. deponirao srebro na ostavu u Dubrovnik. DADu, *Diversa Notariae*, sv. 26, fol. 129v.

Fotografija 3: Potvrda o isplati dohodaka koje je dubrovačka općina dugovala bosanskoj kruni za 1441. godinu. DADu, *Diversa Notariae*, sv. 26, fol. 129r.

Fotografije 4, 5, 6: Odluka o prihvaćanju kneza Restoja za građanina grada Splita (Muzej grada Splita, *Zlatna knjiga grada Splita*, str. 402–404.)

Fotografija 7: Potvrda o isplati dohodaka koje je Dubrovačka općina dugovala bosanskoj kruni za 1443. godinu (Državni arhiv u Dubrovniku, *Diversa Notariae*, sv. 27, fol. 151r.)

Fotografija 8: Izjava kneza Restoja o tome da je bosanskom kralju vraćena imovina koju je njegov prethodnik deponirao u Dubrovniku (Državni arhiv u Dubrovniku, *Diversa Notariae*, sv. 27, fol. 152r.)

NEOBJAVLJENI IZVORI:

Archivio Apostolico Vaticano

Registra Vaticana, reg. 408 (1448. – 1450.)

Archivio di Stato di Venezia

Commemoriali, Registri, reg. 11 (1418. – 1428.)

Državni arhiv u Dubrovniku

Consilium Maius, sv. 5 (1434. – 1435.); sv. 6 (1440. – 1442.); sv. 7 (1442. – 1445.)

Consilium Rogatorum, sv. 5 (1431. – 1435.); sv. 8 (1441. – 1443.); sv. 10 (1446. – 1448.); sv. 11 (1448. – 1451.)

Lettere di Levante, sv. 10 (1426. – 1430.); sv. 13 (1440. – 1448.)

Diversa Cancellariae, sv. 56 (1442.)

Diversa Notariae, sv. 16 (1428. – 1430.); sv. 25 (1441. – 1442.); sv. 26 (1442. – 1443.); sv. 27 (1443. – 1444.)

Državni Arhiv u Zadru

Općina Split, kut. 6 (1432. – 1450.); kut. 8 (1441. – 1449.)

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

Diplomatikai levéltár, no. 44.077

OBJAVLJENI IZVORI:

Acta Bosnae potissimum ecclesiastica cum insertis editorum documentorum regestis ab anno 925 usque ad annum 1752, prir. Eusebius Fermendžin. [Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, XXIII]. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1892.

Alacevich, Giuseppe. *Il "Libro d'oro" della antica comunita di Spalato – Estratti dei documenti contenutivi*. Zara: Premiata tipografia Pietro Janković, 1903.

Commisiones et relationes Venetae, III, prir. Šime Ljubić. [Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, XI]. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1880.

Hrg, Metod i Josip Kolanović. »Nova građa o Jurju Dalmatincu.« *Arhivski vjesnik* 17–18 (1975): 7–25.

Listine o odnošajih između južnoga Slavenstva i Mletačke republike, VIII, prir. Šime Ljubić. [Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, VIII]. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1886.

Notes et extraits pour servir a l'histoire des croisades au XVe siècle, II, prir. Nicolae Iorga. Paris: Ernest Leroux, éditeur, 1899.

Pavich, Emericus. *Ramus viridantis olivæ*. Budæ: Typis Leopoldi Francisci Landerer, 1766.

Stare srpske povelje i pisma, I, prir. Ljubomir Stojanović. [Zbornik za istoriju, jezik i književnost srpskog naroda, prvo odeljenje. Spomenici na srpskom jeziku, XIX]. Beograd – Sr. Karlovci: Srpska kraljevska akademija, 1929.

Stare srpske povelje i pisma, II, prir. Ljubomir Stojanović. [Zbornik za istoriju, jezik i književnost srpskog naroda, prvo odeljenje. Spomenici na srpskom jeziku, XXIV]. Beograd – Sr. Karlovci: Srpska kraljevska akademija, 1934.

Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia, II, prir. Augustin Theiner. Romae: Typis Vaticanis, 1860.

Zlatna knjiga grada Splita, I, prir. Vedran Gligo, Marin Bereket, Vladimir Rismondo i Ljerka Šimunković. [Biblioteka Knjiga Mediterana, 14] Split: Književni krug, 1996.

LITERATURA:

Ančić, Mladen, *Jajce – Portret srednjovjekovnog grada*. Split: Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, 1999.

Ančić, Mladen, *Na rubu Zapada. Tri stoljeća srednjovjekovne Bosne*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2001.

Anđelić, Pavao, »Umjetnički krug Jurja Dalmatinca i Bosna.« *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3–6 (1984): 205–208.

Armanda, Ivan, »Splitski nadbiskup Arnir u povijesnim vrelima i literaturi.« *Kulturna baština* 38 (2012): 7–27.

Babić, Anto, »Diplomatska služba u srednjovjekovnoj Bosni.« *Radovi Naučnog društva NR Bosne i Hercegovine* 13 – *Odjeljenje istorisko-filoloških nauka* 5 (1960): 11–70.

Bosnić, Josip, »Grbovi palače kraj Zlatnih vrata u Ulici majstora Jurja u Splitu.« *Kulturna baština* 39 (2013): 13–38.

Dinić, Mihailo, *Za istoriju rudarstva u srednjovekovnoj Srbiji i Bosni, I deo*. Beograd: Srpska akademija nauka, 1955.

Filipović, Emir O., »Boravak bosanskog kralja Tvrtka II Tvrtkovića u Beču tokom 1435. godine.« *Radovi (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija)* 16/2 (2012): 229–245.

Fisković, Cvito, »Iskopine srednjovjekovne crkve sv. Eufemije u Splitu.« *Historijski zbornik* 1 (1948), 201–210.

Fisković, Cvito, »Dalmatinski majstori u srednjovjekovnoj Bosni i Hercegovini.«, u: *Radovi sa simpozijuma »Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura«*, ur. Fikret Ibrahimpašić, Zenica: Muzej grada Zenice, 1973: 147–199.

Fisković, Cvito, »Sarkofag Jurja Dalmatinca u Kaštel-Lukšiću.« *Poljički zbornik* 3 (1978): 147–149.

Fisković, Cvito, »Uloga Jurja Dalmatinca u povijesti naše kulture.« *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3–6 (1984): 14–18.

Fisković, Cvito, »Remek djelo Jurja Dalmatinca u Kaštel Lukšiću.« *Kaštelanski zbornik* 2 (1989): 53–64.

Ivanišević, Milan, »Juraj Dalmatinac u Splitu godine 1444. i 1448.« *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3–6 (1984): 143–157.

Proculiano, Antonio, *Oratione al clarissimo m. Giovan Battista Calbo degnissimo rettor, et alla magnifica communita di Spalato*. In Venetia: appresso Domenico Farri, 1567.

Raukar, Tomislav, *Hrvatsko srednjovjekovlje – prostor, ljudi, ideje*. Zagreb: Školska knjiga, 1997.

Rokai, Petar, »Poslednje godine balkanske politike kralja Žigmunda (1435. – 1437.).« *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu* 12/1 (1969): 89–108.

Rudić, Srđan, »Nekoliko novih podataka o Restoju Milohni.« *Istorijski časopis* 58 (2009): 173–80.

Rudić, Srđan, Todorović, Jelena, »Povelja ugarskog kralja Žigmunda Restoju Milohni (18. siječnja 1436. godine).« *Inicijal – Časopis za srednjovekovne studije* 3 (2015): 173–180.

Šunjić, Marko, »Prilozi za istoriju bosansko-venecijanskih odnosa 1420-1463.« *Historijski zbornik* 14 (1961): 119–145.

Šunjić, Marko, *Bosna i Venecija (odnosi u XIV. i XV. st.)*. Sarajevo: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, 1996.

Vrdoljak, Bono M., »Srednjovjekovni spomenici s natpisom na Groblju Sv. Ive u Livnu.« *Starohrvatska prosvjeta* 3/30 (2003): 239–246.

Živković, Pavo, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu u XIV i XV stoljeću (Utjecaj primorskih gradova na ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu u 14. i 15. stoljeću. Pojava građanske klase i novog plemstva)*. Tuzla: IGTRU Univerzal, 1986.

Živković, Pavo, »Socijalne promjene na dvoru bosanskih kraljeva tijekom 14. i 15. stoljeća (Primjeri nastanka novog plemstva u Bosni).« *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 21 (1988): 23–34.

Živković, Pavo, *Iz srednjovjekovne povijesti Bosne i Huma*. Osijek: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, 2002.

Summary

A knight and a Citizen of Split, Count Restoje from Livno

On the basis of available archival documents and historiographic literature, this paper presents a biographical approach to the life and career of Count Restoje from Livno who was an honourable knight, chancellor and chamberlain to the Bosnian kings Tvrtko II Tvrtković (r. 1421 – 1443) and Tomaš Ostojić (r. 1443 – 1461), with particular focus on the connections he had with the city of Split. Due to the important functions, he held for almost thirty years in the administration of the Bosnian Kingdom, Count Restoje's life and career are relatively well documented in contemporary sources. In 1444 he was made a citizen of Split with a unanimous decision of the city councillors, he also owned a house in the city and was one of the distinguished donors for the building of the chapel with the altar and sarcophagus of archbishop Raynerius of Split (d. 1180) in the monastic church of St. Benedict near the Golden Gate. His connections to the city of Split and its inhabitants obviously served to increase Restoje's prestige while in the urban commune of the city he found an opportunity to affirm his religious and social identity.